

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directie Algemene Economische Politiek

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 20 mei 2017
Betreft Antwoorden vijf sets vragen inzake berichten over AkzoNobel, Unilever
en hoge winstuitkeringen van bedrijven

Ons kenmerk
AEP / 17072322

Uw kenmerk
2017Z04066
2017Z04274
2017Z04688
2017Z04996
2017Z04997

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de ministers van Financiën en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de antwoorden aan op:

- de vragen van de leden Hijink en Van Kent (beiden SP) over de dreigende overname van AkzoNobel door PPG Industries, ingezonden op 27 maart 2017 aan de ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (kenmerk 2017Z04066).
- de vragen van de leden Leijten en Hijink (beiden SP) over 'de ongekend hoge winstuitkeringen van bedrijven', ingezonden op 31 maart 2017 aan de minister van Financiën (kenmerk 2017Z04274).
- de vragen van het lid Hijink (SP) over de verkoop van een bedrijfstak door Unilever, ingezonden op 7 april 2017 aan de ministers van Economische Zaken en van Financiën (kenmerk 2017Z04688).
- de vragen van de leden Paternotte (D66) en Bruins (ChristenUnie) over het bericht 'Unilever is straks misschien niet meer Nederlands', ingezonden op 13 april 2017 aan de minister van Economische Zaken (kenmerk 2017Z04996).
- de vragen van de leden Hijink en Van Kent (beiden SP) over de dreigende overname van AkzoNobel door PPG Industries, ingezonden op 13 april 2017 aan de ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (kenmerk 2017Z04997).

De beantwoording van deze vragen is gerelateerd aan de brief 'Overnames van bedrijven', die uw Kamer parallel toekomt.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

Antwoorden vragen over de dreigende overname van AkzoNobel door PPG Industries (kenmerk 2017Z04066)

1

Wat is uw opvatting over de berichten dat PPG Industries een vijandig overnamebod op AkzoNobel overweegt?

2

Kunt u toelichten op welke wijze u Büchner, CEO van AkzoNobel, steunt zoals in diverse berichten is gesteld? Op welke wijze gaat u AkzoNobel steunen tegen een vijandig overnamebod?

Antwoord 1 en 2

Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur van de vennootschap om een bod te beoordelen op de effecten voor alle stakeholders en de lange termijn waardecreatie in ogenschouw te nemen. AkzoNobel heeft eerdere biedingen van PPG Industries bestempeld als ongewenst en niet in het belang van alle stakeholders. Voor Nederland zijn daarbij de langetermijnwaarden zoals de bijdrage die AkzoNobel levert aan duurzaamheid, de activiteiten op het gebied van research en development en de hoogwaardige werkgelegenheid die het bedrijf in Nederland biedt van belang. Nederland heeft een groot belang bij grote Nederlandse multinationals die in Nederland geleid worden. Ik heb daarom aangegeven te hopen dat AkzoNobel zelfstandig blijft.

3

Welke mogelijkheden heeft de Stichting AkzoNobel naast het bepalen van de samenstelling van de Raden van Bestuur en Commissarissen om een vijandige overname te voorkomen? In hoeverre kan deze stichting zoals de Stichting Continuïteit van PostNL ook overgaan tot het uitbreiden van het eigen belang in het bedrijf?

Antwoord

Uit het bestuursverslag van AkzoNobel N.V. over het boekjaar 2016 blijkt dat de vennootschap prioriteitsaandelen heeft uitgegeven.¹ Dit zijn aandelen van een bijzonder soort waaraan speciale zeggenschapsrechten zijn toegekend. Deze prioriteitsaandelen worden gehouden door de Stichting AkzoNobel. De algemene vergadering van houders van deze prioriteitsaandelen heeft het recht om de samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen van AkzoNobel te bepalen en daarnaast aanpassingen van de statuten goed te keuren. In het bestuursverslag is aangegeven dat in een situatie waarin de continuïteit van het management en de strategie van de vennootschap in het geding is, wat het geval is bij een vijandige overname, de Stichting Akzo Nobel deze rechten zal uitoefenen.

¹ AkzoNobel Report 2016, p. 113-114 (te raadplegen op: https://a96fa647e5e0932a529c-f3023a2080eb9170df7c92d8b2a39df1.ssl.cf3.rackcdn.com/akzonobel_report_2016_0.pdf).

AkzoNobel heeft daarnaast de mogelijkheid om cumulatief preferente aandelen uit te geven. Volgens het bestuursverslag hebben deze aandelen een financieringsfunctie. Ze worden niet gebruikt als beschermingsmaatregel.

De beschermingsconstructie van AkzoNobel werkt op een andere wijze dan die van PostNL. PostNL heeft de mogelijkheid om preferente aandelen uit te geven. Stichting Continuïteit PostNL heeft het optierecht om in geval van een vijandig overnamebod over te gaan tot het kopen van deze preferente aandelen. Deze preferente aandelen hebben een lage nominale waarde en hebben dezelfde stemrechten als gewone aandelen.² Hierdoor kan tegen relatief lage kosten een groot stembelang worden verworven door de stichting.

4

Welke gevolgen voor de mededinging zouden ontstaan op het moment dat PPG Industries AkzoNobel overneemt, al dan niet inclusief de chemietak? Welke gevolgen heeft een splitsing voor de werkgelegenheid?

Antwoord

Voorgenomen concentraties van een dergelijke omvang dienen gemeld te worden bij de mededingingsautoriteiten. Afhankelijk van de omzet van de betrokken ondernemingen dienen zij zich te melden bij de Autoriteit Consument en Markt of de Europese Commissie. In beide gevallen gaat het om onafhankelijke toezichthouders die in concrete gevallen op basis van het mededingingsrecht toetsen of de voorgenomen concentratie significante gevolgen voor de mededinging heeft. Het is daarom niet aan het kabinet om een eigen beoordeling van de effecten van een dergelijke concentratie op de mededinging te geven. Het is niet mogelijk om de gevolgen van een eventuele splitsing op de werkgelegenheid te geven, dit is sterk afhankelijk van wat de betrokken partijen afspreken, indien een concentratie daadwerkelijk zal plaatsvinden.

5

Welke mogelijkheden heeft de ondernemingsraad van AkzoNobel om de rechten van werknemers te beschermen bij een vijandige overname en eventuele splitsing van het bedrijf?

6

Hoe ondersteunt u de ondernemingsraad van AkzoNobel in zijn streven om werkgelegenheid te behouden? Hoe oordeelt u over de uitspraak dat bij een verkoop van de chemietak niet naar de belangen van de werknemers wordt gekeken?

Antwoord 5 en 6

Op basis van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) heeft de ondernemingsraad het recht om advies te geven over een voorgenomen besluit

² PostNL Annual Report 2016, p. 63 (te raadplegen op: https://www.postnl.nl/en/Images/2015-postnl-annual-report_tcm9-75645.pdf?pst=sp-pnl-pos-over-postnlover-onsjaarverslag-footerbanner2-download_).

van het bestuur om een openbaar bod te steunen (artikel 25 lid 1). Ditzelfde geldt voor een voorgenomen besluit tot splitsing van de onderneming. Daarnaast kan de Ondernemingsraad gebruik maken van zijn informatierecht (artikel 23 lid 2 WOR) door alle informatie te vragen die van belang is voor een bespreking met de bestuurder van de onderneming over de overname, voor zover de onderneming daarover beschikt. In het geval van een vijandig bod ligt dit anders, aangezien het bestuur geen voorgenomen besluit heeft dat ter advies kan worden voorgelegd. Door gebruik te maken van zijn agenderingsrecht (artikel 23 lid 1) en informatierecht (artikel 23 lid 2) kan de OR van de bestuurder van de onderneming alle informatie vragen die van belang is voor een bespreking met de ondernemer over de overname, voor zover de ondernemer daarover beschikt. Op grond van het initiatiefrecht (artikel 23 lid 3) kan de OR ook voorstellen doen voor actie van de bestuurder van de onderneming. Op basis van de SER Fusiegedragsregels dienen verder werknemersorganisaties tijdig te worden geïnformeerd over een voorgenomen fusie of (vijandige) overname. Deze regels hebben geen wettelijke status, maar worden in de praktijk wel door ondernemingen onderschreven. Deze regels houden in dat de fusiepartijen de vakbonden tijdig in kennis stellen, informatie verstrekken en de gelegenheid bieden hun oordeel te geven vanuit het gezichtspunt van de in de onderneming werkzame personen. Met 'tijdig' wordt bedoeld: vóórdat overeenstemming over de fusie wordt bereikt. De fusiepartijen dienen hieraan op zodanige wijze uitvoering te geven dat het oordeel van de vakbonden van *wezenlijke invloed* kan zijn op het al dan niet tot stand komen van de fusie en op de modaliteiten daarvan. De fusiepartijen stellen de betrokken OR-en in de gelegenheid kennis te nemen van het oordeel van de vakbonden, zodat die OR-en daarmee rekening kunnen houden bij het uitbrengen van een advies als bedoeld in artikel 25 WOR. Volgens deze regels kunnen ook de belangen van de werknemers in ogenschouw worden genomen.

Ik respecteer het streven van de OR om werkgelegenheid te behouden op dezelfde wijze als ik de opstelling van het bestuur en de raad van commissarissen respecteer. In algemene zin geldt in het Nederlandse ondernemingsrecht en de Corporate Governance Code dat het bestuur de belangen van alle stakeholders meeweegt, waaronder die van werknemers. In hoeverre dit plaatsvindt in een concreet geval zoals de eventuele verkoop van de chemietak kan ik niet beoordelen.

7

Op welke wijze kan het wetsvoorstel Wet ongewenste zeggenschap telecommunicatie ingezet worden om ook te komen tot bescherming van bedrijven die van nationaal belang zijn vanwege het "mogelijke verlies van research en development, hoofdkantoren en werkgelegenheid"? Welke kaders bent u bereid te stellen aan de marktvrijheid?

Antwoord

Onlangs is de consultatie afgerond van het wetsvoorstel ongewenste zeggenschap telecommunicatie. Het wetsvoorstel beoogt een bevoegdheid te creëren voor de

minister van Economische Zaken om ongewenste overnames in de telecommunicatiesector tegen te gaan. Zoals ook uit de naam van het voorstel kan worden afgeleid, gaat het hier alleen om overnames in de telecommunicatiesector. Van belang is dat overnames alleen kunnen worden tegengehouden indien de overname een gevaar oplevert voor de nationale veiligheid of openbare orde. Bescherming van belangen zoals het behoud van werkgelegenheid of het behoud van hoofdkantoren, wordt met dit voorstel niet beoogd.

Antwoorden op vragen over 'de ongekend hoge winstuitkeringen van bedrijven' (kenmerk 2017Z04274)

1

Wat is uw reactie op het bericht dat bedrijven, uit angst om te worden overgenomen, ongekend veel winst uitkeren?³

Antwoord

In Nederland dienen de raad van bestuur en de raad van commissarissen van een beursonderneming zich in algemene zin naar het belang van de vennootschap te richten. Het bestuur en de commissarissen hebben de integrale verantwoordelijkheid voor de afweging van alle bij de vennootschap betrokken belangen, waaronder die van werknemers, aandeelhouders, leveranciers en andere belanghebbenden. De beslissing om al dan niet tot dividenduitkering over te gaan is primair aan de onderneming zelf; het is de algemene vergadering van aandeelhouders die de jaarrekening vaststelt inclusief de bestemming van de winst.

In het in vraag 1 aangehaalde bericht wordt verwezen naar het jaarlijkse dividendonderzoek van het Financieele Dagblad. Uit dit onderzoek volgt dat ondernemingen tot hogere dividenduitkeringen zijn overgegaan dan het jaar ervoor. Het Financieele Dagblad schrijft de hogere dividenduitkeringen toe aan winstherstel na een verbetering van het economisch klimaat en het grotere optimisme van bedrijven over de toekomst⁴. Uit dit dividendonderzoek volgt ook dat de bedrijfswinsten sneller zijn gestegen dan de dividenden met als gevolg dat de pay-out-ratio, het deel van de winst dat wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders, is gedaald⁵.

2

Verwacht u dat de komende tijd meer Nederlandse bedrijven die van strategisch belang zijn, zullen worden overgenomen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Er is een toename van overname-activiteiten in Europa, waaronder in Nederland, te zien. Factoren die hieraan bijdragen zijn onder meer toenemende winstgevendheid van bedrijven, ruim monetair beleid en de relatief lage koers van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Of beursondernemingen daadwerkelijk worden overgenomen hangt af van veel factoren en is primair aan bedrijven en aandeelhouders zelf.

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/27/winstuitkering-bedrijven-ongekend-hoog-7545878-a1551979>.

⁴ <https://fd.nl/beurs/1192593/recordbedrag-aan-dividend-op-damrak>.

⁵ <https://fd.nl/beurs/1192593/recordbedrag-aan-dividend-op-damrak>.

3

Kunt u toelichten wat u bedoelt met uw pleidooi om de wet uit te breiden waarmee de regering de overname van strategisch belangrijke Nederlandse concerns kan tegenhouden, zodat deze voor een breder deel van het bedrijfsleven geldt?⁶ Op welke sectoren dient deze wet van toepassing te zijn?

Antwoord

De minister van Financiën doelde met uitbreiding van de wet op het wetsvoorstel voorkoming ongewenste zeggenschap telecommunicatie dat de minister van Economische Zaken in februari 2017 in consultatie heeft gebracht. Dit wetsvoorstel is opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van een ex-ante analyse telecom. Hierbij is in kaart gebracht wanneer bij buitenlandse investeringen in Nederlandse telecombedrijven een risico voor de nationale veiligheid aan de orde zou kunnen komen en of het bestaande instrumentarium met betrekking tot ongewenste zeggenschap voor telecommunicatie dan voldoende uitkomst biedt. Het wetsvoorstel introduceert de bevoegdheid voor de minister van Economische Zaken om het houden of verkrijgen van overwegende zeggenschap in een telecommunicatiepartij te verbieden als deze zeggenschap leidt tot relevante invloed in de telecommunicatiesector en hierdoor de nationale veiligheid of openbare orde in gevaar kan komen. De in het kader van de openbare consultatie verkregen reacties worden thans beoordeeld. De minister van Economische Zaken zal de Tweede Kamer separaat informeren over de voortgang hiervan. Daarnaast zijn momenteel meerdere ex-ante-analyses van sectoren met een vitaal proces⁷ gaande of in voorbereiding. Op basis van de uitkomsten van een dergelijke analyse zal besluitvorming plaatsvinden over de vraag of aanvullende maatregelen wenselijk zijn. De minister van Veiligheid en Justitie zal de Tweede Kamer periodiek informeren over de voortgang van de ex-ante-analyses.

4

In het Financieele Dagblad van dinsdag 29 maart⁸ zegt de heer Hommen dat er in bijna alle landen regels en wetten zijn waaraan overnames moeten voldoen, maar dat de regels in Nederland eigenlijk vrij simpel zijn en aandeelhouders het hier eigenlijk voor het zeggen hebben; bent u dit met hem eens? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat er betere regelgeving komt omtrent overnames?

5

Kunt u uitleggen welke wetten en regels in andere landen gelden omtrent overnames die er in Nederland niet zijn? Kunt u tevens uitleggen wat de oorzaak is van het feit dat aandeelhouders het in Nederland voor het zeggen hebben, wanneer het gaat om overnames?

⁶ <https://fd.nl/economie-politiek/1189617/dijsselbloem-pleit-voor-beschermingswal-unilever-tegen-aasgieren>.

⁷ Zie voor een overzicht van de vitale processen Kamerstukken II 2014/15, 30 821, nr. 23 en 2016/17, 30 821, nr. 32.

⁸ <https://fd.nl/ondernemen/1194318/ontdoe-een-overname-van-alle-hijgerigheid>.

Antwoorden 4 en 5

In Nederland geldt dat de vennootschap een lange termijn samenwerkingsverband is van diverse bij de vennootschap betrokken stakeholders. Dit betreft niet alleen aandeelhouders, maar ook werknemers, leveranciers en andere belanghebbenden. Bestuurders en commissarissen dienen te handelen in het belang van de vennootschap en de aan haar verbonden onderneming met inachtneming van de gerechtvaardigde belangen van de stakeholders.

Het ondernemingsbestuur is in Nederland geregeld in wetgeving en in de Nederlandse corporate governance code. De wet biedt het uitgangspunt met regels voor onder meer de inrichting van een vennootschap. De code die van toepassing is op beursondernemingen via het pas toe of leg uit-beginsel geeft verdere invulling van de regels voor Nederlandse beursvennootschappen. De code bevat principes en best practice bepalingen met betrekking tot de verhouding tussen het bestuur, de raad van commissarissen en de (algemene vergadering van) aandeelhouders. Na de invoering van de Code Tabaksblat (de voorganger van de huidige corporate governance code) zijn aandeelhouders een volwaardiger rol gaan spelen in het systeem van checks and balances in de vennootschap. Het bestuur is verantwoordelijk voor de strategische koers van de vennootschap.

Alle Europese landen hebben wet- en regelgeving waaraan overnames moeten voldoen. Deze wet- en regelgeving vloeit mede voort uit (de implementatie van) de Europese Overnamerichtlijn⁹. Binnen de grenzen van de geldende richtlijnen en verdragen, waaronder de vrijheid van kapitaal en het recht op eigendom, is het in beginsel aan de lidstaten zelf om te beoordelen op welke wijze zij de onderdelen van de Overnamerichtlijn die zien op de mogelijkheden van doelvennootschappen om zich te beschermen regelen. Dit geldt ook voor de onderdelen van de Overnamerichtlijn die zien op de doorbraak van bepaalde belemmeringen voor de overdracht van effecten en de uitoefening van het stemrecht. Zo biedt de Overnamerichtlijn de mogelijkheid om te bepalen dat het bestuur en de raad van commissarissen in het geval van een openbaar bod geen handelingen mogen verrichten die het slagen van het bod kunnen frustreren, tenzij de algemene vergadering van aandeelhouders hieraan goedkeuring heeft verleend. Nederland heeft, anders dan bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Zweden, maar in lijn met België, Duitsland en Frankrijk, geen gebruik gemaakt van deze "no frustration"-mogelijkheid. Ook biedt de Overnamerichtlijn de mogelijkheid om bepaalde statutaire en contractuele regelingen die het slagen van een openbaar bod kunnen belemmeren, te doorbreken. Ook hiervan heeft Nederland geen gebruik gemaakt. In Nederland is het (dan ook) mogelijk voor ondernemingen om zich – via beschermingsmaatregelen – te beschermen tegen een vijandige overname. Beursondernemingen maken hiervan in de praktijk veelvuldig - met succes - gebruik.

⁹ Richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod (PbEU L 142).

6

Bent u bereid te onderzoeken hoe de rol van het personeel van een onderneming kan worden vergroot, waardoor bij overnames niet (alleen) de aandeelhouders de doorslag geven, maar ook inspraak en instemming van personeel wettelijk worden vastgelegd?

Antwoord

In Nederland gelden reeds diverse regels die borgen dat de belangen van werknemers bij overnames van beursondernemingen in ogenschouw genomen worden. Op basis van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) heeft de ondernemingsraad het recht om advies te geven over een voorgenomen besluit van het bestuur om een openbaar bod te steunen (artikel 25 lid 1). Ditzelfde geldt voor een voorgenomen besluit tot splitsing van de onderneming. Daarnaast kan de ondernemingsraad gebruik maken van zijn agenderingsrecht (artikel 23 lid 1) en informatierecht (artikel 23 lid 2). Hierdoor kan de ondernemingsraad van het bestuur van de onderneming alle informatie vragen die van belang is voor een bespreking met de onderneming over de overname, voor zover de onderneming daarover beschikt. Op grond van het initiatiefrecht (artikel 23 lid 3) kan de ondernemingsraad ook voorstellen doen voor actie van het bestuur van de onderneming. Voorts heeft de ondernemingsraad op grond van het Burgerlijk Wetboek het recht om een standpunt te bepalen voordat de algemene vergadering van een NV om goedkeuring over bestuursbesluiten die een belangrijke verandering in de identiteit of het karakter van de onderneming betreffen, wordt gevraagd (artikel 2:107a BW) en voordat een voorstel tot benoeming, schorsing of ontslag van bestuurders of commissarissen aan de algemene vergadering wordt aangeboden (artikel 2:134a/244a BW). Bij zogenaamde 'structuurvennootschappen' heeft de ondernemingsraad bovendien een (verzwaard) adviesrecht bij de benoeming van een deel van de leden van de raad van commissarissen (artikel 2:158/268 BW). Op basis van de SER Fusiegedragsregels dienen verder werknemersorganisaties tijdig te worden geïnformeerd over een voorgenomen fusie of (vijandige) overname. Deze regels hebben geen wettelijke status, maar worden in de praktijk wel door ondernemingen onderschreven. Met 'tijdig' wordt bedoeld: vóórdat overeenstemming over de fusie wordt bereikt. De fusiepartijen dienen hieraan op zodanige wijze uitvoering te geven dat het oordeel van de vakbonden van *wezenlijke invloed* kan zijn op het al dan niet tot stand komen van de fusie en op de modaliteiten daarvan. De fusiepartijen stellen de betrokken ondernemingsraden in de gelegenheid kennis te nemen van het oordeel van de vakbonden, zodat deze daarmee rekening kunnen houden bij het uitbrengen van een advies als bedoeld in artikel 25 WOR. Daarnaast zijn ook in het Besluit openbare biedingen Wft regels opgenomen ter borging van de belangen van werknemers bij overnamebiedingen van beursondernemingen. Zo dient eenieder in het biedingsbericht op te nemen wat zijn voornemens zijn ten aanzien van het in dienst houden van werknemers, of daarbij bijvoorbeeld een sociaal plan is opgesteld, en wat zijn voornemens zijn met betrekking tot de locatie van de arbeidsplaatsen. Daarnaast dient deieder dit biedingsbericht onverwijld na algemeenverkrijgbaarstelling aan (vertegenwoordigers van) werknemers te

verstrekken. Mede gelet op het vorenstaande ziet het kabinet geen aanleiding te bezien hoe de rol van het personeel van een onderneming bij overnames kan worden vergroot.

7

Van hoeveel op de Amsterdamse beurs genoteerde bedrijven zijn de obligaties beschikbaar om te worden opgekocht door de Europese Centrale Bank (ECB) onder het Corporate Sector Purchasing Programma (CSPP)?

Antwoord

Het Eurosysteem publiceert geen lijst van stukken die in aanmerking komen voor de verschillende opkoopprogramma's. Er zijn wel basiscriteria gesteld waaraan obligaties moeten voldoen om in aanmerking te komen voor het CSPP. Nationale centrale banken die actief zijn binnen het CSPP (De Nederlandsche Bank is dit niet) publiceren een lijst van obligaties die beschikbaar zijn voor *securities lending* (het tijdelijk lenen van een stuk door een marktpartij). De stukken die beschikbaar zijn voor *securities lending*, zijn onder het CSPP gekocht, maar dit is niet per definitie de volledige lijst van gekochte stukken (het kan zijn dat stukken niet in aanmerking komen voor *securities lending*, bijvoorbeeld doordat het aankoopvolume te beperkt is).

Obligaties van bedrijven met een Nederlands moederbedrijf worden gekocht door de Belgische centrale bank (NBB). De NBB publiceert bovengenoemde lijst op haar website¹⁰. Hierop staan onder andere bedrijven met een Nederlands moederbedrijf¹¹:

ACHMEA BV
AEGON NV
AKZO NOBEL NV
ALLIANDER NV
ASML HOLDING NV
DELHAIZE LION/DE LEEUW
DELTA LLOYD NV
ENEXIS HOLDING NV
HEINEKEN NV
KONINKLIJKE DSM NV
KONINKLIJKE KPN NV
NEDERLANDSE GASUNIE NV
NN GROUP NV

¹⁰ <https://www.nbb.be/en/monetary-policy/monetary-policy-instruments/asset-purchase-programmes>.

¹¹ Dit betreft een lijst van bedrijven met Nederland als *country of risk*, dit wordt binnen het CSPP gezien als de bedrijven waarvan de moeder Nederlands is. Op deze lijst staan ook stukken van bedrijven die niet aan de Amsterdamse beurs genoteerd staan. Bedrijven die aan de Amsterdamse beurs genoteerd staan maar geen Nederlandse moeder hebben worden onder het CSPP gekocht door de nationale centrale bank die verantwoordelijk is voor de aankopen op het land waar de moeder zich bevindt. Zie <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/cspp-qa.en.html>.

POSTNL NV
SHELL INTERNATIONAL FIN
TENNET HOLDING BV
WOLTERS KLUWER NV

8

Bestaat er een causaal verband tussen het opkopen van bedrijfsobligaties en de hoge winstuitkering door bedrijven? Kunt u uitsluiten dat dit verband bestaat? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Het beleid van de ECB is gericht op prijsstabiliteit, vertaald naar een inflatie van onder, maar dichtbij de 2%. De ECB heeft hiervoor verschillende instrumenten tot haar beschikking. Zo koopt de ECB schuldtitels op in de markt, waaronder de genoemde bedrijfsobligaties. De ECB heeft hiermee tot doel dat het in het algemeen aantrekkelijker wordt om geld te lenen om zo consumenten en bedrijven te stimuleren om te consumeren en te investeren waardoor de inflatie aanwakkert. Wat de invloed is van het beleid van de ECB op winstgevendheid van bedrijven is zeer lastig vast te stellen. Dit is afhankelijk van meerdere factoren zoals de mate waarin schuld wordt geherfinancierd en de effecten van het beleid van de ECB op consumptie, investeringen en rentelasten. Voor zover het beleid van de ECB de economie als geheel ondersteunt, zal het ook de winstgevendheid van bedrijven ondersteunen.

9

Bent u het eens met de opmerking van de heer Labadie dat bedrijven 'geen mogelijkheden' zien om te investeren en niet goed weten 'waar ze met dat geld heen moeten'? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Uit het onlangs verschenen Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau (CPB) blijkt dat de bedrijfsinvesteringen dit jaar en volgend jaar naar verwachting met circa 2,5% zullen stijgen. Deze toename van de bedrijfsinvesteringen evenals de bezettingsgraad is gelijk aan het langjarig gemiddelde (1996-2015). Ook stelt het CPB vast dat de investeringsquote stabiel blijft. Hieruit valt te concluderen dat Nederlandse bedrijven in algemene zin nog steeds investeringsmogelijkheden zien. Verder is het aan ondernemingen zelf om te besluiten waarin en hoeveel zij precies willen investeren.

10

Deelt u de mening dat in Nederland hoognodig geïnvesteerd dient te worden in onder andere onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur, waar zowel het bedrijfsleven als de samenleving als geheel van profiteren?

Antwoord

Het kabinet vindt onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur van groot belang. Besluitvorming over de omvang van publieke investeringen in deze sectoren is aan het volgende kabinet.

11

Bent u bereid u in te zetten voor een hoger belastingtarief op winst voor grote bedrijven, waarmee zaken zoals genoemd in vraag 10 gerealiseerd kunnen worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Het kabinet heeft op 20 september 2016 een brief gestuurd aan uw Kamer over de vennootschapsbelasting.¹² Een aanpassing van de huidige tariefstelling in de vennootschapsbelasting vraagt een politieke weging, eventuele besluitvorming daarover is aan een volgend kabinet.

¹² Kamerstukken II 2016/17, 25 087, nr. 130.

Antwoorden op vragen over de verkoop van een bedrijfstak door Unilever (kenmerk 2017Z04688)

1

Kunt u een reactie geven op het bericht "Unilever wil Becel, Blue Band en Zeeuws Meisje verkopen"?

Antwoord

Het kabinet is in gesprek met Unilever om het bedrijf en zijn activiteiten voor Nederland te behouden. Daarbij brengen we de voordelen van het Nederlandse vestigingsklimaat voor Unilever goed in beeld. Het kabinet wijst daarbij primair op de uitstekende uitgangspositie die Nederland heeft met een goed opgeleide en internationaal georiënteerde beroepsbevolking, een aantrekkelijk fiscaal klimaat, uitstekend onderwijs, een goede internationale bereikbaarheid en een groot innovatief vermogen. Niet voor niets staat Nederland op de vierde plaats in de ranglijst van concurrerende economieën van het World Economic Forum.

Bij het goede vestigingsklimaat in Nederland hoort ook dat de overheid de eigen verantwoordelijkheid van een bedrijf respecteert indien een beslissing vanwege bedrijfseconomische redenen wordt genomen. Het is aan het bestuur van Unilever om een strategische heroriëntatie door te voeren, waar een voornemen tot verkoop of afsplitsing van de margarinetak uit kan voortkomen. Het kabinet houdt de vinger aan de pols en zal daarbij ook bezien welke gevolgen de eventuele aanpassing van de strategie van een nieuwe eigenaar zal hebben.

2

Deelt u de mening dat de verkoop van de margarinedivisie om aandeelhouders tevreden te houden een ongewenst effect is van een afgewezen overnamebod?

Antwoord

Bedrijven ondernemen en zijn zelf verantwoordelijk voor hun strategische beslissingen, de bedrijfsvoering en het in stand houden van hun duurzame concurrentiekracht. Daarbij hoort de mogelijkheid om activiteiten te verkopen en aan te kopen.

3

Hoe beschouwt u het eerder door de heer Hommen gepresenteerde voorstel om een adempauze van een jaar in te laten na een overnamebod alvorens er tot een nieuw openbaar bod over wordt gegaan? Waarom ziet u voor de overheid geen rol weggelegd in deze problematiek terwijl regelgeving van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) nu al eist dat binnen vier weken duidelijkheid wordt gegeven over het vervolg van een overnamebod?

Antwoord

De heer Hommen heeft in een interview met het FD (28/3/2017) voorgesteld om beursgenoteerde vennootschappen het recht te geven op een bedenktijd om zich te kunnen beraden op een vijandig bod. Hij stelt concreet voor dat ondernemingen

die geen effectieve beschermingsconstructie hebben, minimaal een jaar de tijd krijgen om een overnamevoorstel te beoordelen, mogelijke alternatieven te overwegen en de belangen van de betrokken stakeholders zorgvuldig mee te wegen. Deze periode kan in zijn voorstel zo nodig met 180 dagen worden verlengd. Een dergelijke bedenktijd zou volgens hem in de Corporate Governance Code (hierna: de Code) kunnen worden opgenomen. Hij stelt daarnaast voor om een onafhankelijke instantie, zoals de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het proces te laten begeleiden.

Overnames kunnen kansen bieden, zoals extra investeringen en schaalvoordelen, maar ook risico's met zich meebrengen voor de Nederlandse economie, zoals een verlies van R&D-activiteiten en werkgelegenheid. Het is aan de onderneming zelf om door een goede strategie de belangen van alle stakeholders te dienen. Hiermee kan een onderneming zich onderscheiden van haar concurrenten.

In mijn ogen is de kern van het voorstel van dhr. Hommen dat ondernemingen voldoende tijd moeten hebben om zich goed te kunnen beraden op een overnamebod en dat te bezien op de gevolgen voor alle betrokken stakeholders. Een beschermingsmaatregel kan deze tijd bieden, maar niet alle ondernemingen zijn voldoende beschermd. Vaak is dit een bewuste keuze geweest. Tegelijk kan het tussentijds (na een beursgang) invoeren of verlengen van een beschermingsmaatregel op verzet van zittende aandeelhouders stuiten.

Het voorstel van de heer Hommen kan helpen om ondernemingen die niet beschikken over een beschermingsmaatregel meer tijd te bieden. Sinds de heer Hommen met zijn voorstel kwam zijn er alternatieve voorstellen gedaan door Eumedion en VNO-NCW. Het kabinet heeft deze voorstellen bestudeerd en de voor- en nadelen in kaart gebracht. De Kamerbrief 'Overnames van bedrijven' informeert uw Kamer over de acties die het kabinet in dit kader onderneemt.

Het tweede deel van de vraag betreft de rol van de AFM. Bij overnamesituaties reguleren de biedingsregels in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de daarop gebaseerde regelgeving zoals het Besluit openbare biedingen Wft (Bob) het biedingsproces. Deze regels zijn over het algemeen gebaseerd op de Europese Overnamerichtlijn (Richtlijn 2004/25/EG). Op basis van deze regels houdt de AFM toezicht op de procedure van het openbaar bod. De biedingsregels zijn gericht op een ordelijk biedingsproces om er onder meer voor te zorgen dat een doelvennootschap niet langer dan redelijk in haar werkzaamheden wordt gehinderd door een overnamebod. Onderdeel hiervan is onder meer dat eenieder binnen vier weken na aankondiging van het openbaar bod een openbare mededeling dient te doen waarin hij aangeeft wanneer hij een aanvraag tot goedkeuring van het biedingsbericht bij de AFM zal indienen (of dat hij afziet van het uitbrengen van een openbaar bod). De maximale termijn voor indiening van de aanvraag van het biedingsbericht door eenieder bij de AFM bedraagt 12 weken gerekend vanaf de aankondiging van het bod. Dit vloeit voort uit artikel 6, tweede lid, van de Overnamerichtlijn, waarin is bepaald dat eenieder tijdig een biedingsbericht dient op te stellen en openbaar dient te maken.

4

Welke gevolgen heeft de verkoop van deze divisie voor de werkgelegenheid, zowel bij de te verkopen divisie als bij de onderzoeks- en ontwikkelingsafdelingen?

Antwoord

Op dit moment werken er circa 300 medewerkers voor de margarinedivisie in Nederland. Het betreffen fabrieksmedewerkers en functies in Research & Development, logistiek, marketing en sales. Het is nog niet mogelijk aan te geven wat de mogelijke gevolgen voor de werkgelegenheid zullen zijn. De margarinedivisie van Unilever beschikt over sterke internationale A-merken als Blue Band, Becel en Flora met krachtige marktposities. Mocht het tot verkoop komen, dan kan een nieuwe eigenaar inzetten op verdere groei en investeringen wat een positief effect heeft op de werkgelegenheid in Nederland. Het eventueel afstoten, verminderen of sluiten van activiteiten zal een negatief effect hebben op de werkgelegenheid.

5

Kunt u een overzicht geven van subsidies en investeringen die de te verkopen divisie van Unilever heeft ontvangen in de afgelopen 15 jaar?

Antwoord

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) heeft een analyse uitgevoerd naar de subsidies en investeringen die de Unileverdivisie Baking, Cooking and Spreads heeft ontvangen vanuit het bedrijvenbeleid van EZ in de periode 2002 tot heden. In de analyse zijn alleen de bedrijfsentiteiten betrokken waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat ze tot de divisie Baking, Cooking and Spreads behoren. In deze periode zijn vanuit regelingen waarover RVO.nl op het niveau van individuele bedrijven mag rapporteren geen committeringen verricht aan bedrijfsentiteiten die RVO.nl kan herleiden naar de te verkopen Unileverdivisie Baking, Cooking and Spreads. In de analyse is mogelijke fiscale ondersteuning buiten beschouwing gelaten. Op grond van de fiscale geheimhoudingsbepalingen van artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) kunnen geen mededelingen worden gedaan over de uitvoering van de belastingwet bij een individuele belastingplichtige. Garantie instrumenten maakten geen deel uit van de analyse in verband met vertrouwelijkheid van de informatie. Subsidies vanuit Europa zijn buiten beschouwing gebleven, voor zover daar gebruik van is gemaakt. Dat geldt zowel voor KP/Horizon2020-projecten die volledig uit Europese middelen gefinancierd worden, als bijdragen uit Europese middelen aan Eureka-projecten.

6

Gaan deze gelden of een deel hiervan verloren voor Nederland indien de te verkopen activiteiten worden verplaatst naar een ander land?

Antwoord

Hier is geen sprake van omdat er geen committeringen zijn verricht aan bedrijfsentiteiten die RVO.nl kan herleiden naar de Unileverdivisie Baking, Cooking and Spreads.

7

Heeft u mogelijkheden dergelijke gelden terug te vorderen en bent u bereid die te gebruiken indien dit het geval is?

Antwoord

Voor het terugvorderen van een reeds vastgestelde subsidie moet er sprake zijn van:

- feiten of omstandigheden waarvan de minister bij de subsidievaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de subsidie lager dan overeenkomstig de subsidieverlening zou zijn vastgesteld;
- de subsidievaststelling onjuist was en de subsidieontvanger dit wist of behoorde te weten; of
- de subsidieontvanger heeft na de subsidievaststelling niet voldaan aan de subsidie verbonden verplichtingen.

Geen van deze drie omstandigheden doen zich hier voor omdat er geen committeringen zijn verricht aan bedrijfsentiteiten die RVO.nl kan herleiden naar de Unileverdivisie Baking, Cooking and Spreads.

Antwoorden op vragen over het bericht 'Unilever is straks misschien niet meer Nederlands' (kenmerk 2017Z04996)

1

Kent u het bericht 'Unilever is straks misschien niet meer Nederlands'?

Antwoord

Ja.

2

Wat is uw mening in de discussie over de noodzaak van de bescherming van Nederlandse bedrijven voor overnames?

Antwoord

Overnames door buitenlandse bedrijven zijn onderdeel van het economisch proces. Ze bieden kansen voor ons bedrijfsleven, maar kunnen ook risico's opleveren voor de Nederlandse economie, zeker als deze een vijandig karakter hebben. Enerzijds houden ze het bestuur van ondernemingen scherp en kunnen ze leiden tot extra investeringen, synergievoordelen en mogelijkheden tot het realiseren van schaalvoordelen. Anderzijds kunnen ze leiden tot het verlies van R&D-activiteiten, hoofdkantoren en het vermogen tot het bieden van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Ook kunnen ze het Nederlandse innovatie-ecosysteem verzwakken of leiden tot risico's voor de nationale veiligheid.

Het kabinet hecht waarde aan een open grondhouding ten aanzien van overnames vanwege het belang voor het Nederlandse vestigings- en investeringsklimaat. Daarnaast heeft het kabinet ook waardering voor de verantwoordelijkheid die sleutelbedrijven (bedrijven met veel R&D, hoogwaardige werkgelegenheid en een nationale of regionale spilfunctie) nemen bij het zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Bij sommige overnames bestaat het risico dat die focus op de lange termijn ondersneeuwt ten faveure van winst op korte termijn.

Het bestuur van een vennootschap staat onder hoge druk om bij een vijandig overnamebod snel met een reactie te komen. Het is in het belang van alle stakeholders dat het bestuur voldoende tijd heeft om een zorgvuldig proces te doorlopen. Dit doet het meeste recht aan de lange termijn waardecreatie en de belangen van alle stakeholders.

Voor verdere informatie verwijs ik naar de Kamerbrief 'Overnames van bedrijven' die uw Kamer informeert over de acties die het kabinet in dit kader onderneemt.

3

Kunt u een overzicht geven van verschillende soorten beschermingsmechanismes die wereldwijd door overheden gebruikt worden om bedrijven te beschermen, zoals het Amerikaanse "Committee on Foreign Investment in the United States"?

Antwoord

Het recente World Investment Report 2016 van de Conference on Trade and Development van de Verenigde Naties (UNCTAD) heeft 23 landen onderzocht op maatregelen op het gebied van wetten en regels die zien op buitenlandse investeringen en nationale veiligheid¹³. De onderzochte landen gebruiken verschillende beschermingsmechanismes om nationale veiligheidsbelangen te beschermen bij buitenlandse investeringen. Deze mechanismes zijn grofweg in te delen in drie categorieën. Allereerst kan de investering geheel of gedeeltelijk worden verboden. Dit mechanisme gebruikt men vaak in sectoren als energie, transport en defensie. Ten tweede behouden landen staatsmonopolies in 'gevoelige sectoren'. Het gaat hierbij voornamelijk om sectoren die voorzien in essentiële publieke basisbehoeften. Ten derde maken landen gebruik van een 'review mechanisme', waarbij dit mechanisme verschillend kan worden ingevuld. Een review mechanisme kan bijvoorbeeld bestaan uit een goedkeuringsprocedure, of uit het stellen van aanvullende voorwaarden aan de investering van een buitenlandse investeerder. Ook kan het mechanisme onder meer zien op een vooraf gedefinieerde sector, of op het bestuur van de vennootschap waarin die buitenlandse investeerder een belang neemt. Sommige landen gebruiken twee type review mechanismes: een sectorspecifieke procedure aangevuld met een cross-sectoraal review mechanisme voor andere buitenlandse investeringen. Dit laatste kan alle directe buitenlandse investeringen onderwerpen aan procedures voor toelating en goedkeuring, of kan alleen de goedkeuring vereisen van directe buitenlandse investeringen die voldoen aan bepaalde monetaire waarden. Sommige cross-sectorale review mechanismes gebruiken geen meldingsplicht vooraf voor investeerders maar laten dit over aan het oordeel van de nationale autoriteiten.

4

Kunt u een overzicht geven van beschermingsmechanismes die door andere EU-landen worden toegepast en daarbij aangeven welke van die mechanismes Nederland in theorie ook zou kunnen toepassen?

Antwoord

Andere EU-landen gebruiken verschillende van de eerder genoemde beschermingsmechanismes om nationale veiligheidsbelangen te beschermen bij buitenlandse investeringen (zie antwoord op vraag 3). Zo maken bijvoorbeeld Finland, Frankrijk, Duitsland en Italië gebruik van staatsmonopolies en review mechanismes.

In theorie kan Nederland verschillende beschermingsmechanismes gebruiken. Hierbij is Nederland gebonden aan de ruimte die geboden wordt door de Europese kaders van de interne markt en andere internationale afspraken. Er is vrij verkeer van kapitaal en vestiging, zowel voor in de EU als buiten de EU gevestigde

¹³ NB. Landen gebruiken verschillende concepten van het begrip 'nationale veiligheid': van een meer 'nauwe' (bijv. nationale veiligheidsindustrieën) tot een bredere invulling (bijv. strategische sectoren).

ondernemingen. Daarop heeft de Europese Unie uitzonderingen geformuleerd op basis waarvan de interne markt mag worden beperkt:

- Uitzonderingen in richtlijnen, een voorbeeld daarvan is de financiële sector, daarin is afgesproken dat toetsing van overnames plaats moet vinden met het oog op risico's voor de financiële stabiliteit.
- Uitzondering om dwingende reden van algemeen belang te beschermen (waaronder nationale veiligheid en openbare orde vallen).

Daarnaast is Nederland gebonden aan de afspraken over markttoegang in het WTO-akkoord over de handel in diensten, het General Agreement on Trade in Services, en bilaterale handelsakkoorden, zoals het handelsakkoord met Zuid-Korea.

In de praktijk gebruikt Nederland diverse beschermingsmechanismes. Zo heeft het staatsmonopolies bij diverse netwerksectoren zoals de landelijke en regionale netbeheerders voor energie, de openbare drinkwatervoorziening, riolen en rioolwaterzuivering. Daarnaast bevatten de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet een recht van verzet tegen het verwerven van zeggenschap in centrales van 250 MW en meer en in LNG installaties. Een wetsvoorstel ter voorkoming van ongewenste zeggenschap in de telecommunicatiesector is inmiddels geconsulteerd.

5

Wat is uw inzet met betrekking tot de mogelijke verhuizing van één van de hoofdkantoren van Unilever? Bent u in gesprek met Unilever over de voordelen van het handhaven van het hoofdkantoor in Nederland?

Antwoord

Zoals aangegeven in het antwoord op de vragen van lid Hijink (SP) van 7 april 2017 is het kabinet in gesprek met Unilever om het bedrijf en zijn activiteiten voor Nederland te behouden. Daarbij brengen we de voordelen van het Nederlandse vestigingsklimaat voor Unilever goed in beeld. Het kabinet wijst daarbij primair op de uitstekende uitgangspositie die Nederland heeft met een goed opgeleide en internationaal georiënteerde beroepsbevolking, een aantrekkelijk fiscaal klimaat, uitstekend onderwijs, een goede internationale bereikbaarheid en een groot innovatief vermogen. Niet voor niets staat Nederland op de vierde plaats in de ranglijst van concurrerende economieën van het World Economic Forum.

6

Kent u het bericht 'ASML-topman ziet rol politiek bij bescherming bedrijven'?

Antwoord

Ja.

7

Bent u het eens met de stelling van de heer Wennink dat de Nederlandse overheid in ruil voor fiscale voordelen ook iets mag terugvragen? Hoe groot is het fiscale

voordeel dat Unilever jaarlijks geniet dankzij regelingen als de innovatiebox en de Wet bevordering spur- en ontwikkelingswerk (WBSO)?

Antwoord

Er kan geen informatie worden gegeven over een fiscaal voordeel dat een individuele belastingplichtige geniet op basis van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen (ook bekend als de WBSO) of de innovatiebox. Op grond van de fiscale geheimhoudingsbepaling van artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen kunnen immers geen mededelingen worden gedaan over de fiscale positie van een individuele belastingplichtige. Wat betreft de vraag of een tegenprestatie kan worden verlangd, merk ik op dat iedere belastingplichtige die voldoet aan de voorwaarden die in de wet zijn opgenomen betreffende de toepassing van de WBSO en/of de innovatiebox, deze regelingen kan toepassen. Voor beide regelingen geldt dat de belastingplichtige in ieder geval in het bezit moet zijn van een door RVO.nl afgegeven S&O-verklaring. Voor toepassing van een van de genoemde regelingen kan geen tegenprestatie van de individuele belastingplichtige worden verlangd.

8

Bent u bekend met het bericht dat in de overnamepoging van AkzoNobel een relatief nieuwe aandeelhouder (Elliott) het aftreden heeft geëist van de Voorzitter van de Raad van Commissarissen van AkzoNobel? Hoe ziet u de rol van Elliott en PPG en welke maatregelen kunt en wilt u nemen in deze kwestie?

Antwoord

Ik heb kennis genomen van het bericht dat investeerder Elliott c.s. het aftreden eist van de voorzitter van de raad van commissarissen. Het bestuur acht aftreden van de voorzitter van de raad van commissarissen niet in het belang van AkzoNobel.

De wijze waarop aandeelhouders gebruik maken van hun rechten als aandeelhouder en hoe de vennootschap hier mee om wenst te gaan is een aangelegenheid tussen de twee partijen die van privaatrechtelijke aard is. In het geval dat partijen er niet uit komen kan de rechter uitsluitel geven. Ik verwijs ook naar het antwoord op de vragen van het lid Hijink (SP) van 13 april 2017.

Antwoorden op vragen over de dreigende overname van AkzoNobel door PPG Industries (kenmerk 2017Z04997)

1

Wat is uw reactie op het bericht dat investeerder Elliott binnen een half jaar na aankoop van aandelen in AkzoNobel het aftreden van de voorzitter van de Raad van Commissarissen eist omdat deze niet instemt met de verkoop van het bedrijf?

2

Is het naar uw mening realistisch deze eis op te vatten als in het belang van het voortbestaan van het bedrijf?

Antwoord 1 en 2

Ik heb kennis genomen van het bericht dat investeerder Elliott Advisors het aftreden eist van de voorzitter van de raad van commissarissen. Het bestuur acht aftreden van de voorzitter van de raad van commissarissen niet in het belang van AkzoNobel. In het Nederlandse ondernemingsrecht is de algemene vergadering van aandeelhouders bevoegd tot het ontslag van commissarissen. Een aandeelhouder die tenminste 10% van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigt, heeft het recht om zich tot de rechter te wenden om een algemene vergadering van aandeelhouders bijeen te roepen. Een aandeelhouder die tenminste 3% van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigt, mag een onderwerp agenderen. Op grond van de Code moet een aandeelhouder die het ontslag van een commissaris wil agenderen, het bestuur in de gelegenheid stellen zich daarover te beraden. Het bestuur kan een responstijd inroepen voor maximaal 180 dagen.

De continuïteit van een onderneming is gebaat bij een focus op waardecreatie op lange termijn. Het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap dienen daarbij een afweging te maken van alle bij de vennootschap betrokken belangen en leggen daarover verantwoording af aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

3

Kunt u bevestigen dat Elliott prijsgevoelige informatie heeft doorgespeeld naar PPG Industries? Zo ja, hoe beoordeelt u dit gedrag?

Antwoord

Nee, dit kan ik niet bevestigen. Ik heb hier geen informatie over noch ben ik bevoegd om daar een oordeel over te vellen. De verantwoordelijke toezichthouder is Autoriteit Financiële Markten (AFM). AkzoNobel heeft in zijn persbericht van 12 april 2017 aangegeven dat het met de AFM informatie heeft gedeeld dat Elliott Advisors de intentie heeft gehad om achter gesloten deuren potentieel prijsgevoelige informatie met PPG te delen met betrekking tot het besluit om een BAVA aan te vragen. Vanwege de op de AFM rustende geheimhoudingsplicht kunnen hierover geen mededelingen worden gedaan.

4

Deelt u de mening dat (groot)aandeelhouders naast rechten ook plichten hebben ten aanzien van de continuïteit van het bedrijf waarvan zij mede-eigenaar zijn?

Antwoord

Aandeelhouders mogen bij hun handelen hun eigen belangen nastreven, zolang zij zich ten opzichte van de vennootschap, haar organen en hun medeaandeelhouders gedragen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Hoe groter het belang is dat een aandeelhouder in de vennootschap houdt, des te groter is zijn verantwoordelijkheid jegens de vennootschap en de andere stakeholders.